

ANALIZA

O IZVAJANJU DELEGATSKEGA SISTEMA IN DELEGATSKIH ODNOSOV V SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTIH NA OBMOČJU OBČINE LJUBLJANA-ŠIŠKA

UVOD

Ustava SRS v svojem 53. členu govori o ustanavljanju SIS z namenom, da bi prek njih delovni ljudje neposredno ali prek svojih samoupravnih organizacij in skupnosti zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe in interese ter s temi potrebami in interesi usklajevali delo na področju, za katero so ustanovljene.

Pravice, obveznosti in odgovornosti v medsebojnih razmerjih v posameznih SIS urejajo USTAVA, ZAKONI in samoupravni sporazumi o njeni ustanovitvi, njen statut in drugi samoupravni akti.

Z zakonom o oblikovanju in volitvah delegacij ter delegiranju delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, ki enakovredno odločajo s pristojnimi zbori skupščin družbenopolitične skupnosti — sprejetim 14. novembra 1974 — na podlagi 175. člena ustave SRS — smo v občini Šiška izvedli volitve 1974, skupščine pa so bile oblikovane:

1. SIS za izobraževanje in vzgojo 26. decembra 1974.

2. SIS za raziskovalno dejavnost 3. marca 1975.

3. SIS za kulturo 24. decembra 1974.

4. SIS za zdravstvo 25. decembra 1974.

5. SIS za socialno varstvo 14. maja 1975 in s to skupnostjo povezane SIS:

a) za socialno skrbstvo 4. februarja 1975;

b) za otroško varstvo 23. decembra 1974;

c) za pokojninsko-invalidsko zavarovanje kot konferenca delegatov 25. decembra 1974;

č) za zaposlovanje kot konferenca SIS Ljubljane 20. marca 1975;

d) stanovanjska skupnost po zakonu, sprejetem že 28. februarja 1974 — 6. novembra 1974.

64. člen ustave opredeljuje tudi delovanje samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti, ki je bila kot začasna TTKS ustanovljena v občini Šiška že 25. novembra 1973 in kot stalna SITKS 26. decembra 1974 na podlagi zakona o telesnokulturnih skupnostih, sprejetega 31. maja 1973.

Vsi SAMOUPRAVNI SPORAZUMI O USTANOVITVI SIS, sprejeti na ustanovnih skupščinah, so bili objavljeni v posebni prilogi JAVNE TRIBUNE konec maja 1975. V posameznih členih teh sporazumov je opredeljeno delovno področje posamezne SIS, organizacija skupnosti oz. sestav skupščin idr. Ker želimo oceniti delovanje splošnih delegacij SIS in skupščin teh skupnosti, je prav, da se najprej pogledamo v njihov delegatski sestav.

DELEGATSKI SISTEM SIS splošnih delegacij predstavlja: s področja gospodarstva 106 delegatov TOZD in 55 delegatov TOZD z manj kot 30 zaposlenimi, ki se povezujejo v 30 konferenc delegacij s področja negospodarstva 27 delegatov TOZD in 29 TOZD z manj kot 30 zaposlenimi, ki tvorijo 7 konferenc delegacij in 21 delegacij krajevnih skupnosti. Splošne delegacije v TOZD ali krajevnih skupnostih morajo imeti po 11. členu zakona o oblikovanju in volitvah delegacij v SIS najmanj 10 delegatov.

Tako zastopa in predstavlja delovne ljudi in občane v skupščinah SIS 2.005 delegatov: 1.634 iz TOZD in 361 iz krajevnih skupnosti. Sestav delegatskih skupščin SIS pa je naslednji:

1. Izobraževalna skupnost: zbor uporabnikov 58 delegatov (37 iz TOZD in 21 iz krajevnih skupnosti); zbor izvajalcev 28 delegatov.

2. Raziskovalna skupnost: skupščina je enodomna — samo zbor uporabnikov: 37 iz TOZD in 21 iz krajevnih skupnosti.

3. Kulturna skupnost: zbor uporabnikov 58 delegatov (37 iz TOZD in 21 iz krajevnih skupnosti); zbor izvajalcev 18 delegatov.

4. Zdravstvena skupnost: zbor uporabnikov 18 delegatov (37 + 21); zbor izvajalcev 19 delegatov.

5. Skupnost socialnega varstva: 30 delegatskih mest in sicer po 6 iz vsake SIS, ki je povezana v to skupnost in to po 3 delegate zbora uporabnikov in po 3 iz zbora izvajalcev dvodomnih skupščin; skupnosti, ki so enodomne, pošiljajo samo 3 delegate v zbor uporabnikov.

Skupščina socialnega varstva je torej tudi dvodomna.

6. Socialno skrbstvo: skupščina ima 46 delegatskih mest: zbor uporabnikov tvori 36 delegatov krajevnih skupnosti, zbor izvajalcev 10 delegatov in sicer 5 iz družbenih organizacij in društev, ki delujejo na področju socialnega skrbstva (RK 2, društvo upokojenec, ZB, društvo invalidov po 1 in 5 iz delovnih organizacij s področja socialnega skrbstva).

7. Otroško varstvo: zbor uporabnikov 58 delegatov (37 + 21); zbor izvajalcev 22 delegatov (11 iz VVZ, po 1 delegat ZPM, RK, taborniki, 7 iz OŠ in vzgojne posvetovalnice).

8. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje je konferenca in to enodomna 55 delegatov (iz TOZD 32 in iz krajevnih skupnosti 23, druge organizacije in društva v konferenci nimajo delegatov).

9. Zaposlovanje kot občinska konferenca skupnosti Ljubljana ima v občini enodomno (samo uporabniki) skupščino, ki jo sestavlja 37 delegatov TOZD in 21 delegatov krajevnih skupnosti.

10. Stanovanjska skupnost: skupščina šteje 83 delegatov in sicer: 33 delegatov iz TOZD (gospodarstvo in negospodarstvo); 45 krajevnih skupnosti in zbor stanovalcev; 2 občinski sindikalni svet; 3 (po enega delegata upokojenici, ZB in zbor vlagatelj).

11. Telesnokulturna skupnost ima drugačen sestav kot ostale skupščine in sicer: 35 konferenc delegacij TOZD — 216 delegatov; 21 delegacij krajevnih skupnosti — 357 delegatov; 13 konferenc delegacij izvajalcev — 84 delegatov; skupščino pa sestavljajo: 58 delegatov uporabnikov (37 + 21); 18 delegatov izvajalcev (klubi, SSD, društva, VVZ).

DELO SKUPŠČIN IN IZVRŠNIH ODBOROV

Skupščine SIS so imele v času svojega obstoja do jeseni 1976 naslednje število zasedanj:

1. Izobraževanje	6
2. Raziskovalna	2
3. Kulturna	4
4. Zdravstvena (ena neskl.)	10
5. Socialno varstvo	3
6. Socialno skrbstvo	8
7. Otroško varstvo	7
8. Pokojninsko in invalidsko	8
9. Zaposlovanje	2
10. Stanovanjska	6 + 1 izredna
11. Telesna kultura	6

Povprečna prisotnost delegatov na zasedanjih je bila od 60 do 80-odstotna. Dnevni redi zasedanj imajo povprečno od 8 do 15 točk, tako je npr. skupščina otroškega varstva dvakrat prekinila delo in ga nadaljevala čez nekaj dni.

V zvezi z delom skupščin SIS je treba poudariti, da so materiali, ki jih dobivajo delegati k posameznim točkam dnevnega reda, obsežni ali celo zelo obsežni in razlagalci posameznih točk porabijo samo za podajanje uvoda in razlago gradiva precej časa.

V razpravo se na skupščinah pogosteje vključujejo delegati zbora izvajalcev, od uporabnikov pa več delegatov krajevnih skupnosti kot TOZD, kar velja za večino SIS. SIS pokojninskega in invalidskega zavarovanja

pa ugotavlja, da so razprave živahne in se vanje vključuje skoraj polovica delegatov.

Pismene pripombe, mnenja in predlogi delegacij in konferenc delegacij niso preveč številne, kar kaže na to, da se delegacije in konference delegacij niso uspele dobro seznaniti z gradivom, ker je preobširno (mnogo točk), preobsežno, premalo konkretno glede na relativno slabše poznavanje (zlasti delegatov uporabnikov) posamezne problematike določenega področja SIS, saj gre pogosto (npr. pri zdravstvu) za dokaj komplicirane strokovne in organizacijske zadeve. Zlasti je preskromna razprava delegatov nerazumljiva ob točkah, ki pomenijo finančno obremenitev delovnih organizacij in delovnih ljudi, na drugi strani ob razpravah o programih, ki jih ponudijo izvajalci in pomenijo boljše ali slabše zadovoljevanje potreb delovnih ljudi na posameznih področjih družbenih dejavnosti, ki so vse po vrsti izrednega pomena tako za posameznike kot celotno skupnost (npr. izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo) v vseh vidikih skrbi za človeka od najmanjšega do najstarejšega, vključujoč razreševanje stanovanjske problematike, kulture, telesne kulture.

Izvršni odbori posameznih skupščin na svojih sejah, za katere skoraj v vseh primerih velja, da so pogosto komaj sklepne, razpravljajo o gradivu za seje skupščin, zavzemajo h gradivu določena stališča in predvidijo možne sklepe. Zelo redko prejmejo izvršni odbori pismena stališča in pripombe delegacij in konferenc delegacij dovolj zgodaj, da bi jih lahko upoštevali za predvideni potek zasedanja skupščine in vnaprej pripravile ustrezne sklepe.

Delo izvršnih odborov vseh občinskih SIS je izredno oteženo, saj nimajo ustreznih strokovnih služb in razen socialnega skrbstva nima nobena skupnost lastnega tajnika, vsaj ne za ves čas obstoja: po taktičnih opravljajo za otroško varstvo, izobraževanje in kulturo delavci oddelka za družbene službe uprave občinske skupščine, dejansko formirano strokovno službo imata samo SIS za telesno kulturo in stanovanjska skupnost. Ostale SIS pa so odvisne od strokovnih služb mesta (izobraževalna, otroško varstvo, kultura), ostale pa od regijskih ali republiških strokovnih služb.

Tako stanje ima določene negativne posledice:

— Gradivo, ki je predmet razprave posameznih zasedanj skupščin oz. pred tem o njem razpravljajo v delegacijah in konferencah delegacij, ne izhaja dovolj iz stanja in potreb oz. problematike občinske skupnosti posameznih SIS, ampak je v dobri meri povzetek splošnega stanja v mestu, regiji ali republiki in se konkretna občinska problematika v njem izgubi ali pa vsaj zamagli, in je delegati ne morejo prav spoznati, oceniti in se odločiti za najustreznejše rešitve.

— Finančni načrti in delovni programi nastajajo namesto v temeljnih, to je občinskih SIS, na višjih nivojih, čeprav po dogovorjeni metodologiji in upoštevajo dogovorjeno solidarnost in vzajemnost. Tako sprejemajo le-te izvajalci in uporabniki dokaj pasivno z mnenjem, da ne morejo nanje vplivati, ker je tako in tako že vse dogovorjeno, usklajeno in podprto s stališči različnih koordinacij na mestnem, regijskem ali republiškem nivoju.

— Slabi se interes delegatov in delovnih ljudi, da bi se aktivneje vključevali v razprave, ki naj dovedejo do optimalno najustreznejših rešitev za izboljšanje stanja na posameznih družbenih področjih, ki bi pomenile boljše zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov. To pa je bil osnovni namen organiziranja SIS in je kot tak tudi opredeljen v členih 53 do 65 USTAVE SRS.

DELOVANJE DELEGACIJ IN KONFERENC DELEGACIJ

Da bi lahko po dveh letih delovanja delegatskega sistema SIS analizirali uspešnost pa tudi pomanjkljivosti v delovanju tega dela skupščinskega sistema, smo prosili delegacije v TOZD in krajevnih skupnostih ter konference delegacij za odgovore, ki naj služijo bolj poglobljenim razmišljanjem, kaj bi veljalo storiti (opustiti, spremeniti ali uvesti), da bi dali delovnim ljudem in občanom prek dela njihovih izvoljenih delegatov možnost, da resnično vplivajo na ustrezen kvalitativni razvoj družbenih dejavnosti, ki pomenijo zadovoljevanje osnovnih in pomembnih potreb vseh članov naše družbene skupnosti.

V zvezi z delom delegacij, še zlasti pa konference delegacij, se kažejo naslednje težave, delegacije pa dajejo konkretne predloge in mnenja:

— število delegatov se je zmanjšalo zaradi tega, ker so zamenjali delovno organizacijo ali so se preselili v druge krajevne skupnosti;

— pretežno število delegacij meni, da je 10 delegatov v delegacijah TOZD dovolj, če bi bili vsi delegati aktivni. Le nekatere menijo, da bi bilo delo ustrežnejše ob večjem številu delegatov.

Delegacije krajevnih skupnosti štejejo od 10 do 25 delegatov (35 v krajevnih skupnostih Komandant Stane) in vse so odgovorile, da se jim zdi število primerno;

— delegacije se sestajajo vedno, ko prejmejo gradivo za zasedanje skupščine neke SIS. V zvezi s tem prav vse zahtevajo in predlagajo, naj bi v občinskem merilu ustanovili sekretariat, ki bo povezoval delo vseh SIS, da bodo prihajala gradiva vsaj večine sorodnih SIS, (npr. področja socialnega varstva) hkrati. Zlasti delegacije v TOZD imajo velike težave s pogostimi sklicji delegacij, predvsem pa zborov delovnih ljudi;

— večina delegacij TOZD ima okrog 80-odstotno udeležbo delegatov na sejah, redkeje imajo udeležbo okrog 60 %; delegacije krajevnih skupnosti beležijo okrog 60 % udeležbo;

— seje delegacij sklicujejo praviloma 3 do 7 dni pred sejo skupščine;

— večina delegacij meni, da prejemajo gradivo za seje pravočasno, vendar, kot je navedeno že zgoraj, prihajajo le redko gradiva dveh ali treh SIS hkrati;

— glede števila izvodov gradiva sporočajo delegacije, da ne prejemajo toliko izvodov kot je članov delegacije, ampak največje le po en izvod za vodjo delegacije ali po dva izvoda. Nekatere SIS pošiljajo gradivo vsem delegatom (npr. SIS izobraževanja, OV, zdravstva in stanovanjske).

Delegacija VIATOR navaja: »Občinske SIS dostavljajo gradivo z zamudo (neredno), ponavadi prepozno in samo v enem izvodu, tako da je težko pravočasno sklicati sejo delegacij in konference delegacij.« Predlagajo, naj bi gradivo za seje dostavili do 5. v mesecu, seje skupščin pa naj bodo po 20. v mesecu. Tako bi zagotovili dovolj časa za razpravo in oblikovanje sklepov.

Podobne predloge in stališča je dala vrsta drugih delegacij TOZD in krajevnih skupnosti;

— na vprašanje, koga vabijo delegacije na svoje seje poleg delegatov, večina navaja predstavnike samoupravnih organov, nekatere pa tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij v TOZD, zelo redko pa vabijo tudi delegate za zbor združenega dela, kar bi bila primerna praksa, zlasti takrat, kadar gre za razpravo o finančnih obremenitvah delovnih organizacij in delovnih ljudi v TOZD. Delegacije krajevnih skupnosti pa vabijo predstavnike družbenopolitičnih organizacij in vodstva krajevnih skupnosti, ki se vabilu odzivajo;

— glede primernosti gradiva za seje meni pretežna večina delegacij, da so preobsežna, čeprav večina dovolj in razumljivo razložena, nekatere pa menijo, da so preskromno razložena (npr. kultura). Mnoge delegacije pa so

dodale, da bi zadoščal po en ali dva izvoda kompletnega gradiva, vsem delegatom pa le kratki povzetki vsebine posameznih točk dnevnega reda. Iz mnogih mnenj delegacij razberemo — in o tem so na sejah skupščin dajali konkretne predloge tudi delegati — da bi morala gradiva alternativno nakazovati posamezne rešitve in posledice takih ali drugačnih rešitev za razvoj posamezne družbene dejavnosti glede na zadovoljevanje potreb in želja uporabnikov teh uslug;

— prostorske možnosti za delo ima približno polovica delegacij ugodne, druga polovica pa samo zasilne. Slabše pogoje imajo konference delegacij, ki izjavljajo, da imajo samo zasilne prostore ali celo nobenih in gostujejo zdaj tu, zdaj tam. V krajevnih skupnostih so prostorske razmere za delo delegacij v glavnem ugodne;

— administrativne posle v večjih TOZD opravlja za delegacijo strokovne službe TOZD, v manjših pa se s tem ukvarjajo kar vodje sami, kar jim povzroča dokajšnje težave in veliko izgubo časa. V krajevnih skupnostih opravlja to tajnik krajevne skupnosti oziroma ustrezeni administrativni delavec;

— poslovnika za delo nima nobena delegacija niti konferenca delegacije. V samoupravnih aktih delovnih organizacij pa so položaji delegacije in pravice ter dolžnosti delegatov opredeljene;

— udeležba delegatov na sejah konference delegacij je povprečno od najmanj 40 % (DONIT Medvode) do 70–80 % v pretežnem številu konference, samo konferenci EMONA — TOZD poljedelstvo in Pivovarna Union se pohvalita z 90 % udeležbo, enako ISKRA IEZE. Zaskrbljujoče nizke odstotke udeležbe pa je npr. v konferenci Litostroj — TOZD polizdelki — komaj 30 %, enako v splošnih službah Litostroj. Tovarna Rašica pa sporoča, da še nimajo oblikovanih delegacij po TOZD, ampak je le ena skupna, zato tudi nimajo oblikovane konference. V Slovenija avtu so imeli 3 (od 6) nesklepne seje;

— sklici sej konference delegacij so 3 do 7 dni pred sejo oz. — kot dodajajo nekatere — odvisno od pravočasne ali kasne dostave materiala delegacijam in konferencam. Večina meni, da je časa za dobro predelavo gradiva in sprejemanje stališč premalo;

— konference oblikujejo stališča na osnovi ustno podanih poročil delegatov posameznih delegacij. Premalo delegacij pošlje svoja stališča pismeno, časa za usklajevanje različnih mnenj delegacij je premalo. Na osnovi razprave oblikujejo stališča ob relativno premalem poznavanju vseh dejstev, ki bi jih bilo pri presoji treba upoštevati;

— nekatere konference so določile stalnega delegata, ki se udeležuje sej skupščin posameznih SIS, ker menijo, da je tako najbolje, ker lažje kontinuirano spremlja delo posamezne SIS in lahko najuspešneje zastopa interese delovnih ljudi. Večina konference pošilja delegate po vrstnem redu, vsake drugo, ali pa tistega, za katerega menijo, da bolje pozna določeno družbeno področje. Pogosto je to delegat zbora uporabnikov, ki pa je po svojem osnovnem poklicu iz vrst izvajalcev ali je to bil v preteklosti.

V glavnem lahko iz izpolnjenih vprašalnikov konference razberemo, da njihovo delo ni v skladu z nalogami konference, ki naj na osnovi razprav v delegacijah usklajujejo stališča, bolj poglobljeno razpravljajo o vsebini točk dnevnega reda in oblikujejo konkretne sklepe o tem, kako naj bi določene zadeve razreševali, da bodo v kar največji meri zadovoljene želje in potrebe vseh delovnih ljudi.

Konference imajo enake težave s časovno različnim sprejemanjem gradiv in vse po vrsti izražajo mnenje, da bi morali delegati dobivati namesto vsebinsko preobširnih materialov le ustrezne obrazložitve in nakazane prednosti oz. slabosti takih ali drugačnih rešitev za dober razvoj določene družbene dejavnosti.

Ob sedanjem načinu dela konference sicer opravljajo svoje naloge, vendar njihova prizadevanja nimajo dovolj velikega rezultata.

NEKAJ UGOTOVITEV IN PREDLOGOV ZA BOLJŠE DELOVANJE DELEGATSKEGA SISTEMA SIS

Iz odgovorov, ki smo jih lahko razbrali iz vprašalnikov delegacij in konference delegacij ter iz poročil o delovanju posameznih SIS, ki so jih sestavili izvršni odbori posameznih skupnosti, izhaja vrsta vprašanj in problemov, ki kažejo, da delegatski odnosi v splošnih delegacijah in posameznih SIS še niso uveljavljeni do take mere, kot so zapisani v ustavi, zakonih in samoupravnih sporazumih in jih je treba temeljito preučiti vsaj z vsemi vodji delegacij in konference delegacij (splošnih) in prek njih z vsemi delegati, prav tako pa z vodstvi samoupravnih organov v TOZD in družbenopolitičnimi organizacijami v TOZD, z vodstvi in družbenopolitičnimi organizacijami v krajevnih skupnostih kot v delegatski skupščini in še zlasti v družbenopolitičnih organizacijah občine.

Navajamo nekaj najočitnejših problemov in morebitnih rešitev, o katerih je treba resno razmisliti in sprejeti stališča:

1. Ob volitvah v splošne delegacije marsikje izbor delegatov ni bil povsem ustrezen. Volitve v te delegacije so sledile volitvam v temeljne delegacije po devetih mesecih delovanja novega skupščinskega delegatskega sistema, kateremu so v teh prvih mesecih samoupravni in družbenopolitični organi v TOZD in krajevnih skupnostih posvečali vso pozornost in se trudili, da bi ga čim dosledneje utrdili.

2. Ob volitvah v splošne delegacije njihov status in delovno področje niso bili povsem dobro opredeljeni. Samoupravna organiziranost na področju družbenih dejavnosti pa je zahtevala izredno skrbno politično pripravo. Ob uveljavljanju delegatskega sistema temeljnih delegacij pa niti na občinskem nivoju, niti v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih nismo uspeli, da bi se dovolj poglobili v iskanje najprimernejših kadrov za delegacije SIS. Tako je obvladovalo mnenje, da bodo tudi kot delegati uporabnikov boljše delovali ljudje, ki se tako ali drugače razumejo na določena družbena področja — pa je prišlo do tega, da je (zlasti v krajevnih skupnostih) v zborih uporabnikov precejšnje število dejanskih izvajalcev, ali pa so po osnovnem poklicu iz teh struktur. S tem pa je odtegnjen dejanski interes in odločanje neposrednih uporabnikov.

3. Splošne delegacije le redko sklicujejo zbere delovnih ljudi in občanov, da bi z njimi razpravljali o položaju in vsebini posameznih družbenih dejavnosti, o programih, ki jih ponudijo izvajalci in pomenijo določen način in obseg zadovoljevanja potreb delovnih ljudi in občanov. Zlasti delovni ljudje premalo poznajo način financiranja posameznih družbenih dejavnosti, ki pomenijo direktno materialno obveznost delovnih ljudi za usluge, ki jim jih nudijo te službe (izobraževanje, raziskovanje, zdravstveno varstvo, kultura ter telesna kultura in vse vrste socialne varnosti).

4. Delegati, vodje delegacij in konference so vse preveč osamljeni in se morajo v svojem odgovornem delu znajti sami. Premalo smo jim nudili izobraževanja, osveščanja in občasnih razprav o pomembnih gradivih, da bi lahko bolj uspešno opravljali svoje delo.

5. Temeljne in splošne delegacije v TOZD in krajevnih skupnostih so preveč ločene druge od drugih. Ob najpomembnejših vprašanjih bi se morale srečati na skupnih sejah, potem ko so se ene in druge že seznanile z določeno problematiko in zavzele stališča, sprejele predloge in sklepe, da bi jih uskladili oziroma dodobra preučili vse posledice takih ali drugačnih odločitev za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi na področju družbenih dejavnosti.

6. Ker občinske SIS v Ljubljani praviloma nimajo strokovnih služb — kako je to urejeno v Šiški, smo že navedli — ampak so te strokovne službe (vsaj nekatere) organizirane skupno za vse ljubljanske občine, imajo delegati zelo malo vpliva na delo teh služb. Predsedniki izvršnih odborov občinskih SIS

se sicer sestajajo, vendar od mestnih izvršnih odborov posameznih skupščin prejema bolj informacije, razlago o že izdelanih gradivih. Usklajevanja do »baze« še ni. Treba je dobiti od mestnih izvršnih odborov posameznih SIS odgovor, kolikokrat je sploh prišlo do usklajevanja potem, ko so o posameznih vprašanjih že razpravljali v delegacijah občinskih skupnosti, pa so bila oblikovana drugačna mnenja in stališča kot so jih ponudile strokovne službe.

V tem smislu prav gotovo nismo dosegli načel delegatskih razmerij in odnosov. Čeprav je nujno, da se sporazumevamo na različnih ravneh, da se dogovarjamo o enotnih osnovah politike razvoja posameznih družbenih dejavnosti skladno z gospodarskimi oz. finančnimi možnostmi družbe, bi vendar morali vztrajati na v ustavi in zakonih zapisanem dogovoru o **izvirnih pravicah in dolžnostih v menjava dela**. Stanje ob sprejemanju stopenj za skupno porabo za leto 1975 in 1976 je nazorno pokazalo, kako odredimo sredstva najprej za izvajanje programov višjih SIS, za izvajanje programov občinskih skupnosti, zlasti v Ljubljani, pa smo že ob sprejetju stopenj ugotavljali, v čem vse programov ne bodo mogli realizirati. Vprašanje vzajemnosti in solidarnosti ni dovolj temeljito razrešeno. Tako smo bili priče, da so prihajale nekatere SIS v drugem polletju 1976 do hudih finančnih problemov, ki jih zlasti v občinskem merilu ni bilo mogoče razrešiti, saj so bila vsa sredstva za skupne programe republike in mesta ter za vzajemnost in solidarnost sproti nakazana določenim koristnikom. V tem je najbrž tudi treba iskati vzrok, da nismo storili dovolj za realizacijo sprejetih programov stabilizacije in racionalne uporabe sredstev. Delegati — zlasti izvajalci — ob tem, ko delovnim kolektivom ne morejo razložiti, kje ležijo vzroki za težave v financiranju programov, težko **vzpodbudijo** izvajalce k doslednemu izvajanju sprejetih načel stabilizacije in čim kvalitetnejšemu izvajanju programov.

7. V statističnih podatkih SDK lahko vidimo, da smo zbrali približno 29,6 starih milijard dinarjev v občini Šiška za leto 1975 iz naslova stopenj skupne porabe, za pol leta 1976 pa 16,3 milijarde din. Izvršni odbori vseh SIS bi morali ugotoviti, v kakšni višini so bile realizirane obveznosti občine Šiška do drugih skupnosti in kako so bila ta sredstva porabljena. Ugotovljeno je, da so občine, ki so prejemale solidarnostno pomoč lažje realizirale svoje programe.

8. Potrebno bi bilo ugotoviti povsem konkretno, kako so organizirane strokovne službe za posamezne SIS od republike, prek re-

gije, mesta do občine. Strokovne službe morajo postati servisi za različne nivoje posameznih SIS, kjer bi zbirali, preverjali in kompletirali podatke, ki lahko enako služijo vsem. V tem smislu bi bil potreben konkreten dogovor posamezne SIS od občine do republike. Finančna poročila kažejo velike izdatke za strokovne službe, ki pa — tako organizirane kot so — ne nudijo izvršnim odborom zlasti občinskih SIS dovolj preciznih in sprotnih podatkov, ki bi jim služile pri načrtovanju in izvajanju programov in sprotne spremljanju ter analiziranju situacije med letom. Potrebno bo najbrž tudi združevanje strokovnih služb različnih SIS, da ne bodo vsaka po svoje brez enotne metodologije zbirale iste podatke.

Delegacijam in prek njih vsem delovnim ljudem in občanom je treba enkrat letno dati jasn prikaz sestave strokovnih služb (število zaposlenih, izobrazba, opis dela ipd.) in realizacije postavljenega programa dela ter stroškov za funkcionalne in materialne izdatke teh služb.

9. V tej fazi delovanja SIS moramo ugotoviti, da še niso dovolj učinkovite pri pravočasnem in dobrem razreševanju nastalih problemov. Delovni ljudje v okviru dogovorjenih stopenj odvajajo finančna sredstva za vse družbene dejavnosti, dogodilo pa se je v drugem polletju 1976, da nekatere SIS niso mogle realizirati dogovorjenih nalog ali pa izkazujejo precejšnje izgube (socialno skrbstvo, zdravstvo). Tako stanje moramo v letu 1977 odpraviti. Razmisliti bo treba, kako bomo z zbranimi sredstvi po dogovorjenih stopnjah in programih le-te res realizirali. Če pa iz objektivnih vzrokov sredstev ni dovolj, je treba enakomerno zadrževati širjenje posameznih služb SIS, ki so se najbrž številčno le preveč okrepile, niso pa dovolj učinkovite. DPO, še zlasti SZDL, bi morale sprožiti akcijo ugotavljanja tega stanja od republike do občine.

10. Da bi se SIS v naši občini zares osamosvojile in bi lahko opravljale svojo izvršno samoupravno vlogo, morajo imeti v občini vsaj tajnike, ki bodo prek strokovnih služb v mestu, regiji in republiki, pripravljali enostavne in jasne prikaze stanja določenega družbenega področja za potrebe delegacij in izvršnih odborov SIS v občini. Nujno je, da v naši občini organiziramo ustrezno skupno službo, ki bo povezovala delo vseh SIS, zlasti na vseh tistih mejnih področjih, ki zadevajo več SIS — in teh ni malo.

11. Preučiti je treba vprašanje, ali naj splošne delegacije še naprej delajo kot enovite ali bi kazalo delegate razdeliti v dve

posebni delegaciji: eno, ki bi obravnavala delo s področja vzgoje in izobraževanja, kulture, telesne kulture in raziskovanja, in drugo, ki bi zajela področje socialnega varstva (socialno skrbstvo, otroško varstvo, pokojninsko-invalidsko zavarovanje, zaposlovanje in stanovanjsko problematiko z vidika zadovoljevanja potreb občanov). Ker enotne delegacije dejansko težko zajamejo tako široko in raznovrstno področje družbenih dejavnosti, bi bila taka delitev morda smotrna. Delegati bi se tako bolj poglobljeno posvetili nekoliko ožjemu obsegu dejavnosti.

Tudi izvršni odbori in vodstva skupščin SIS so sedaj povsem ločeni drug od drugega, med njimi ni potrebnega sodelovanja in iskanja rešitev skupnih ali mejnih problemov. Nujno bo treba poiskati možnosti za tesnejše sodelovanje.

12. Vodstvo občinske konference SZDL se mora skupaj s predsedstvom Skupščine občine Šiška zavzeti, da začne takoj aktivno delovati organi SIS socialnega varstva, ki mora povezovati delo vseh ostalih SIS s tega področja. Takoj je treba razpisati mesto tajnika, ki lahko hkrati pokriva področje socialnega skrbstva in strokovno pomaga pri razreševanju celotne problematike področja, povezuje pa se tudi s strokovnimi službami in organi SIS za zdravstvo. Tudi SIS za zdravstvo občine Šiška mora dobiti možnost, da samostojno razrešuje nekatere probleme in naloge, ki pomenijo neodtujljivo pravico zadovoljevanja potreb delovnih ljudi naše občine, čeprav mora vrsto zadev reševati z ostalimi SIS za zdravstvo na področju Ljubljane in regije.

Predložena ANALIZA naj vzpodbudi vse delovne ljudi in občane, delegate temeljnih in splošnih delegacij, vodilne in vodstvene delavce, strokovne službe in družbenopolitične organizacije v TOZD in krajevnih skupnostih k razpravi, ki naj ugotovi, do kod je analiza zajela probleme delovanja delegatskega sistema na področju družbenih dejavnosti. Razmišljanje vseh dejavnikov v naši občini naj analizo dopolni s konkretnimi mnenji in stališči, da bi tako sprejeti sklepi pomenili nadaljnjo možnost za uvrstitve samoupravnega vpliva delovnih ljudi in občanov, ki naj dovede do čim ustrežnejšega razreševanja naših skupnih družbenih problemov, za čim boljše zadovoljevanje naših potreb.

Sprejeti sklepi morajo obvezovati vse družbene dejavnike, da bodo le-ti nudili posledično konkretno pomoč delegatom splošnih delegacij, da bi potem lahko le-ti uspešneje opravljali prevzete družbene naloge in dolžnosti.

Odlok o proračunu občine Ljubljana-Šiška za leto 1976 je bil sprejet na zasedanju občinske skupščine dne 30. 3. 1976 in je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 10/76. Rebalans proračuna pa je bil sprejet z odlokom o spremembi odloka o proračunu občine Ljubljana-Šiška na zasedanju skupščine dne 28. 12. 1976 in je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 31/76.

Proračun občine in rebalans proračuna sta usklajena z določili dogovorov o splošni porabi v občinah (Uradni list SRS, št. 13/76) in določili dogovora o splošni porabi v občinah in mestu Ljubljana (Uradni list SRS, št. 15/76).

Na podlagi družbenega plana občine Ljubljana-Šiška za obdobje 1976—1980 in dogovora o osnovah družbenega plana občine za obdobje 1976—80 splošna poraba v občini financira predvsem:

— delovanje organov družbenopolitičnih skupnosti;

— dejavnost ljudske obrambe, ki ni financirana iz združenih sredstev ali drugih virov;

— družbena pomoč borcev in invalidom NOV;

— delovanje družbenopolitičnih organizacij in društev;

— delovanje krajevnih skupnosti za opravljanje nalog, ki jih DPS prenaša v pristojnost krajevnih skupnosti in za izvajanje delegatskega sistema;

— delovanje tistih dejavnosti in financiranje tistih obveznosti občine, ki jih ni bilo možno prenesti na ustrezne Samoupravne interesne skupnosti, kot so: intervencije v gospodarstvu, komunalno vzdrževanje, pospeševanje kmetijstva, obveznosti do samoprispevka I. in podobno;

— financiranje skupnih potreb Ljubljane, vzajemnost in solidarnostno prelivanje med občinami v SRS.

Viri sredstev splošne porabe so predpisani z zakoni ter občinskimi odloki in so bili v letu 1976 usklajeni z družbenim dogovorom. Po sprejetem družbenem planu za obdobje 1976—1980 smejo skupni viri za splošno porabo naraščati počasneje od porasta družbenega proizvoda in tudi počasneje od povprečnega porasta splošne porabe v SRS. Realna stopnja porasta splošne porabe v občini naj bi znašala okoli 4 %.

Skupni dohodki proračuna občine za leto 1976 v primerjavi s planom oziroma rebalansom plana so bili realizirani v naslednji višini: